

DECIZIE

23 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,
Judecători – Anatolie Țurcan și Elena Cobzac,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Prodan Sergiu în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 martie 2019, în cauza penală în privința lui

Guțu Maxim xxxxx, născut la xxxxx, originar din xxxxx, domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 26.12.2017 - 13.07.2018;

Instanță de apel: 09.08.2018 - 20.03.2019;

Instanță de recurs: 17.08.2019 - 23.10.2019.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia sediul Central din 13 iulie 2018, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală, Guțu Maxim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(4) Cod penal, la 2 ani 8 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Conform art.art.85 alin.(1) și (2), 82 alin.(2) Cod penal, prin cumul de sentințe, s-a adăugat parțial la pedeapsa complementară stabilită, partea neexecutată a pedepsei complementare aplicate prin sentința Judecătoriei Bălți din 17.05.2016, definitiv i s-a stabilit pedeapsa închisorii pe termen de 2 ani 8 luni, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe termen de 4 ani 6 luni.

Potrivit art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 4 ani.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Guțu Maxim la 12 aprilie 2017, aproximativ la ora 22:20, conducând automobilul de model „Opel Astra” cu n/î xxxxx, în or. Drochia, str. Ghica Vodă, fiind în stare de ebrietate și manifestând neatenție față de trafic, a încălcat cerințele pct.14 lit. a), pct.45 alin.(1) lit. b), alin.(2) din Regulamentul circulației rutiere, astfel neisprăvindu-se cu conducerea automobilului, a pierdut controlul volanului în urma cărui fapt a traversat partea carosabilă pe partea stângă și s-a tamponat într-un copac, apoi într-

un gard confecționat din piatră. În rezultatul accidentului rutier pasagerul Cornea Iuri, locuitor al xxxxx a primit leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, după care ultimul a decedat.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, în conformitate cu prevederile art.art.70, 72 Cod penal și art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, de recunoscut vinovat și condamnat în baza art.264 alin.(4) Cod penal, inculpatul Guțu Maxim, la 2 ani 8 luni închisoare cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 ani. În baza art.art.84 alin.(2), 85 alin.(1), (2) Cod penal, prin cumul parțial a adăuga pedeapsa complementară rămasă neexecutată care a fost stabilită prin sentința Judecătoriei Bălți din 17.05.2016, definitiv stabilindu-i pedeapsa cu închisoare pe termen de 2 ani 8 luni, cu executarea în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 ani 6 luni și încasarea cheltuielilor judiciare în sumă de 7 978 lei.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, prima instanță just a stabilit circumstanțele cauzei, a dat o apreciere veridică probelor administrate, corect a calificat faptele incriminate inculpatului, însă neîntemeiat a aplicat art.90 Cod penal.

Astfel, la stabilirea pedepsei prima instanță nu a dat deplină eficiență prevederilor art.art.7, 75 Cod penal, nefiind luat în considerație că inculpatul Guțu Maxim anterior a comis o infracțiune din domeniul transporturilor stabilită prin sentința Judecătoriei Bălți din 17.05.2016, pedeapsa complementară nefiind executată integral și a comis o nouă infracțiune în stare de ebrietate, care a provocat decesul unei persoane.

În opinia apelantului pedeapsa anterioară nu a avut scop de corectare și reeducare, de prevenire a comiterii noilor infracțiuni, dar l-a favorizat și încurajat spre comiterea unei infracțiuni grave.

Aplicarea art.90 Cod penal în privința inculpatului Guțu Maxim nu este suficientă pentru corectarea și reeducarea acestuia, prevenirea comiterii de noi infracțiuni și restabilirea echității sociale. Pedeapsa stabilită de instanța de fond este exagerat de blândă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 martie 2019, a fost admis apelul, casată sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată în această parte o hotărâre nouă, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost exclusă dispoziția privind aplicarea față de inculpatul Guțu Maxim a prevederilor art.90 Cod penal. În rest sentința a fost menținută.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, la pronunțarea sentinței prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Guțu Maxim a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.264 alin.(4) Cod penal, însă chestiunea privind modalitatea de executare a pedepsei nu a fost individualizată și motivată la justa valoare.

Deși la o primă vedere, în circumstanțele cauzei sunt întrunite condițiile necesare pentru a fi aplicată instituția suspendării condiționate a executării pedepsei, totuși instanța de fond urma să efectueze o analiză mult mai complexă și

minuțioasă a scopului pedepsei penale și a individualizării ei.

Circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea incriminată inculpatului, a determinat instanța de apel să conchidă asupra incorectitudinii suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii în privința lui Guțu Maxim.

Aceasta se statuează având în vedere, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, care atentează la valoarea primordială protejată de legea penală - viața și sănătatea persoanei, în stare de ebrietate, cu atât mai mult că a provocat moartea unei persoane - circumstanță care nu putea fi neglijată de instanța de fond la constatarea oportunității suspendării executării pedepsei.

În plus, instanța de apel a stabilit că prima instanță greșit și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținând o poziție eronată în ce privește aplicarea față de inculpat a dispoziției art.90 Cod penal. Discordanța între cele reținute de prima instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei soluții greșit motivate privind aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei.

Totodată, instanța de apel a constatat că, la stabilirea și aplicarea pedepsei, prima instanță nu au avut în vedere scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art.art.61, 75 Cod penal, nu au ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, per ansamblu, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării ei.

În consecință, instanța de apel a apreciat că modalitatea de executare aleasă în privința inculpatului, nu este în acord cu principiul proporționalității având în vedere fapta comisă și urmările grave produse.

De asemenea, instanța de apel a subliniat că a fost comisă infracțiunea în stare de ebrietate și sau produs urmări grave pentru victimă, exprimate prin decesul persoanei. Mai mult, anterior inculpatul a mai comis infracțiuni prevăzute de art.art.264¹ alin.(1), 287 alin.(2) Cod penal, precum și încălcări contravenționale, pentru care a fost sancționat penal și contravențional, inculpatul Guțu Maxim s-a ascuns de organul de urmărire penală, fapt pentru care a fost dat în căutare.

Totodată, instanța de apel a specificat că, în speță, sunt respectate exigențele art.409 Cod de procedură penală, privitor la neagravarea situației condamnaților, menționând că urmează a fi diferențiată noțiunea de individualizare a pedepsei de noțiunea de individualizare a executării pedepsei.

Pe de altă parte, instanța de apel a stabilit că prima instanță corect a trecut în contul statului cheltuielile judiciare, or, din materialele cauzei rezultă, că au fost efectuate expertize judiciare în sumă totală de 8 188 lei.

Drept urmare celor invocate, instanța de apel reiterând prevederile art.art.143, 227 Cod de procedură penală, a indicat că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului, după cum pledează procurorul.

5. Avocatul Prodan Sergiu în numele inculpatului, în temeiul pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, instanța de apel nu s-a expus cu referire la circumstanțele care-l caracterizează pozitiv pe inculpat și au importanță pentru individualizarea pedepsei, și anume faptul că Guțu Maxim este unicul întreținător și tutore a fiului minor Guțu Iulian, la întreținerea inculpatului se află și mama sa, care suferă de mai multe maladii cronice și este inaptă de muncă. Or, potrivit pct.5 din Hotărârea Explicativă a Plenului CSJ nr.8 din 11.11.2013, ”... Drept circumstanțe de individualizare a pedepsei în sensul atenuării acesteia, care intră sub incidența art.76 alin.(2) Cod penal, pot fi recunoscute: consimțământul victimei; motivul de compătimire cu care a acționat vinovatul; întreținerea părinților inapți de muncă; etc.”.

A menționat că, instanța de apel adoptând soluția a reținut în calitate de circumstanțe agravante: infracțiunea a fost comisă în stare de ebrietate; producerea urmărilor grave. Consideră această apreciere a instanței ca fiind contrară prevederilor art.77 alin.(2) Cod penal. La caz, a notat că soluția instanței de apel intră în contradicție și cu pct.7 din Hotărârea Explicativă a Plenului CSJ nr.8 din 11.11.2013, ”În cazurile în care circumstanța ce atenuază sau agravează răspunderea penală (art.76-77 Cod penal) este indicată în dispozițiile articolului Părții speciale a Codului penal, ca semn al componentei infracțiunii, în conținutul variantei-tip sau în conținutul variantelor agravate, ea nu poate fi luată în considerare la stabilirea pedepsei pentru această infracțiune”.

Recurentul a indicat că, concluziile instanței de apel sunt neîntemeiate deoarece sunt lipsite de careva probe, în cadrul examinării apelului de către procuror nu a fost invocat că inculpatul Guțu Maxim s-a ascuns de organul de urmărire penală și a fost dat în căutare.

De asemenea, nu este de acord cu constatările instanței de apel precum că, inculpatul anterior a fost tras la răspundere penală în baza art.264¹, 287 alin.(2) Cod penal, precum și că a avut nenumărate abateri contravenționale. În dosar lipsesc careva informații privind condamnarea inculpatului în baza art.287 alin.(2) Cod penal, apelantul făcând referire doar la condamnarea în baza art.264¹ Cod penal, fără a face referire la careva abateri contravenționale. Opinează că, în acțiunile inculpatului pot fi evidențiate doar circumstanțe atenuante prevăzute de art.76 alin.(1) lit. e), f) și alin.(2) Cod penal.

În final, consideră că instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor evidențiate de inculpat, iar hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de excludere a prevederilor art.90 Cod penal.

6. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Conform art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal reține că recurentul invocă temeiul pentru recurs prevăzut la pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, avocatul critică decizia instanței de apel în partea stabilirii pedepsei, nefiind de acord cu excluderea prevederilor art.90 Cod penal.

În acest context, Colegiul penal menționează că, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Conform prevederilor art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Totodată, potrivit art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În acest context, Colegiul penal consideră, că la aplicarea pedepsei inculpatului pentru infracțiunea săvârșită, instanța de apel a acordat deplină eficiență prevederilor art.61, 75 Cod penal, totodată ținând cont și de circumstanțele legate de personalitatea inculpatului, care anterior a fost condamnat, a recunoscut vina în cadrul urmăririi penale, infracțiunea comisă, în conformitate cu prevederile art.16 alin.(4) Cod penal, se clasifică ca fiind gravă.

La fel, Colegiul penal amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea în cursul procesului.

Astfel, aplicarea suspendării condiționate a pedepsei nu este un drept al inculpatului, ci o prerogativă a instanței de judecată care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Cu referire la alegațiile avocatului, că instanța de apel nu s-a expus pe marginea circumstanțelor care-l caracterizează pozitiv pe inculpat și au importanță pentru individualizarea pedepsei, Colegiul penal respinge argumentul, or, instanța

de apel a evidențiat semnificația deosebită a impactului social pe care îl are săvârșirea în societate a unor astfel de infracțiuni.

Pe de altă parte, Colegiul penal apreciază drept neîntemeiat argumentul recurentului precum că, ”în dosar lipsesc careva informații privind condamnarea inculpatului în baza art.287 alin.(2) Cod penal, apelantul făcând referire doar la condamnarea în baza art.264¹ Cod penal, fără a face referire la careva abateri contravenționale”. La caz, instanța de recurs tine să menționeze că, chiar dacă instanța de apel a indicat astfel de circumstanțe, acestea nu sunt de natură să răstoarne hotărârea adoptată.

Totodată, nu pot fi reținute nici argumentele recurentului precum că, ”instanța de apel adoptând soluția a reținut în calitate de circumstanțe agravante: infracțiunea a fost comisă în stare de ebrietate și producerea urmărilor grave, apreciere contrară prevederilor art.77 alin.(2) Cod penal”. În situația dată, Colegiul penal reține că urmează a fi diferențiată noțiunea de individualizare a pedepsei de noțiunea de individualizarea executării pedepsei.

Or, pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite, suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor părții vătămate, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

În consecință, Colegiul penal opinează că argumentele punctate în cererea de recurs privind greșita individualizare a executării pedepsei nu sunt incidente cauzei deferite judecării, instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată, pedeapsa aplicată inculpatului fiind individualizată corect, echitabilă și în concordanță cu scopul pedepsei penale, fapt ce determină incontestabil concluzia de inadmisibilitate a recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Prodan Sergiu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 martie 2019, în cauza penală în privința lui *Guțu Maxim xxxxx*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia pronunțată motivat la 21 noiembrie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac